

Kooste kasvattajille tehdystä terveystutkimuksesta

Teksti: Jalostustoimikunta

SAMOIHIN AIKoihin kuin koirien omistajille tarkoitettu kysely saatiin ja- koon, lähetettiin kasvattajille henkilökohtainen kirje joka sisälsi kasvattajille suunnatun terveystutkimuksen.

Alla ote uudesta JTO:sta, siitä mikä on eri yhteistyöryhmien ja kyselyjen tavoite.

6.2 Rotujärjestön tavoitteet

Terveystutkimuksen päämäärät ovat:

1. Silmäsairauksien kartoitus.

Rodussa on tullut ilmi tutkimuksissa eri silmäsairauksia ja tilanteen kartoitus on tarpeen.

2. Kartoitus yleisimpien sairauksien esiintymistiheydestä terveystutkimuksen avulla:

- Sydänsairauksien tutkiminen
- Kasvuhäiriöt
- Pentuhalvaus
- Luusyöpä

3. Lisääntymisongelmien kartoittaminen ja shuntin esiintymisen seuranta pentue- ja astutusvastaustaavakkeen avulla.

Kysely lähetettiin niille kasvattajille joilla oli ollut pentue tai pentueita v 1999 tai sen jälkeen. Valtaosalle löytyi osoitetieto mihin posti lähetettiin, mutta muutaman kasvattajan osoitetietoja ei jltmk:lla ollut.

Yhteensä **40** kasvattajalle lähti kirje. **17** kasvattajaa vastasi kyselyyn. Osa 40 kasvattajasta on jo lopettanut kasvatuksen eikä välttämättä enää ole

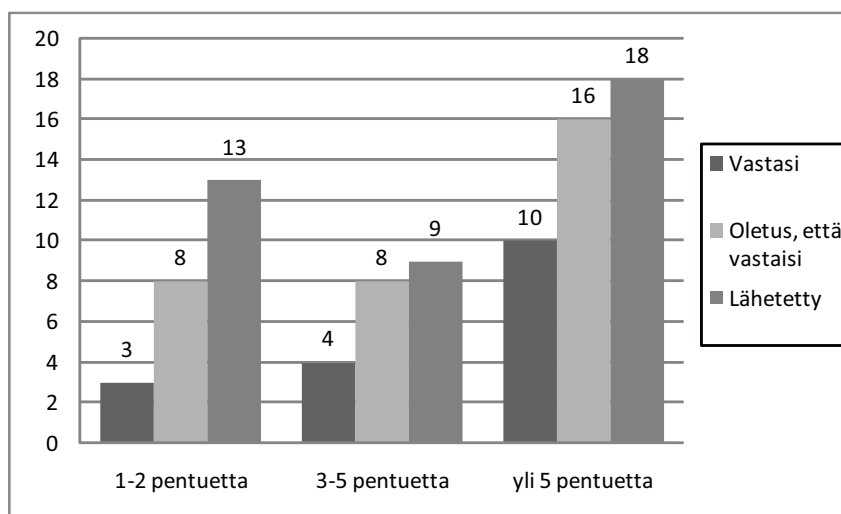
irlanninsusikoirien kanssa millään tavoin tekemisissä. Oletus oli, että **32** kasvattajaa vastaisi.

Alkuvaiheessa oli päätetty, että kasvattajat jaetaan kolmeen eri ryhmään. 1-2 pentuetta, 3-5 ja yli 5 pentuetta kasvattaneet. Näin saataisiin mielipiteitä kasvatuksen alussa olevilta ja jo pitkään kasvatuksessa mukana olleilta ja miten ne vaikuttaisivat vastauksiin.

Jalostustoimikunta kiittää kyselyyn vastanneita kasvattajia, joiden vähäinen määrä oli kyllä hienoinen pettymys. Aktiivisimmin vastasivat eri vastausryhmistä yli 5 pentuetta kasvattaneet.

Esim. 1-2 pentuetta kasvattaneita oli 13 kpl. Heistä 8 on ns. edelleen mukana toiminnassa, eli oletus oli heidän vastaavan kyselyyn, mutta **kolme kahdeksasta** vastasi. Yli viisi pentuetta kasvattaneita on 18, 16 on mukana eli kaksi on lopettanut kasvatuksen. **16** kasvattajan oletettiin vastaavan. Vastauksia tuli **10** kasvattajalta. Kaikki vastanneet 17 kasvattajaa ilmoitti jatkavansa kasvatuksensa.

Taulukko 1. Vastauksien jakautuminen



Viimeinen kysymys 28 kysymyksestä koski koosteen läpikäymistä. 15 seitsemästätoista vastaajasta ilmoitti, että ”Tarkemmin kasvattajapäivillä, ja lyh. versio lehti ja yhdistyksen sivuilla”, mikä oli yhtenä neljästä vaihtoehdosta, joten sitä noudatimme.

7/28 eli neljänneksessä kaikista kysymyksistä vastausvaihtoehdoista puuttui kokonaan rasti tai kaikki vaihtoehdot olivat samanarvoisia tms. Vastauksessa oli kyllä lisäselvityksiä ja kannanottoja, mutta se olennainen eli rasti puuttui. Sellaiset vastaukset oli jätettävä laskuista pois. Kaikki nämä koskivat vastaajaryhmää ”yli 5 pentuetta kasvattaneet”.

Kasvattajien vastausten rinnalla seurattiin yksittäisiltä koiranomistajilta tulleita vastauksia.

Kysyttiin sydänsairauksien esiintymistä kasvatteilla tai onko kasvatteja ollut em. sairauden johdosta lääkityksellä. Kaikissa vastausryhmissä oli esiintynyt ko. sairautta. 8/17 ilmoitti, ettei ole esiintynyt yhtään tapausta tai tapausten määrä kasvatteista on alle 5 %. 5/17 ilmoitti, että esiintynyt 10 % tai enemmän.

Kasvuhäiriöiden määrät, olivat ne vaatineet kirurgista toimenpidettä tai ei. Kasvuhäiriöitä esiintyi kaikissa vastaajaryhmissä. 5/17 ei ole ollut yhtään tapausta ja 4/17 on esiintynyt 10 % tai enemmän.

Pentuhalvauksia on esiintynyt vain ryhmässä ”yli 5 pentuetta kasvattaneet”. 6/10 ko. kasvattajalla ei ole ollut yhtään tapausta ja 4/10 on ollut, joista yhdellä kasvattajalla kolmessa tai useammassa pentueessa. Yhteensä 13 kasvattajalla ei ole ja 4 kasvattajalla on esiintynyt pentuhalvausta.

Shunttipentueiden esiintymistiheys on samaa suuruusluokkaa pentuhalvauksen kanssa.

Yhteensä 12 kasvattajalla ei ole esiintynyt shunttia ja 5 on ollut. Yhdellä kasvattajalla on esiintynyt kolmessa tai useammassa pentueessa. 8/17 kasvattajan mielestä shuntin esiintyminen on pysynyt ennallaan ja 8/17 mielestä sen on vähentynyt. Yksi kasvattaja oli sitä mieltä, että se on lisääntynyt.

Luusyöpätapausten kohdalla pääpaino oli yli 5 pentuetta kasvattaneilla. Vähemmän kasvattaneilla pentueet tai osa niistä ei ole vielä riski-iässä. Sveitsiläisen tutkimuksen, v 2007, mukaan keski-ikä on 6,6 vuotta. 8/10 kasvattajasta ilmoitti luusyöpätapausta olleen 5 % tai sen alle. 2/10 kasvattajalla luusyöpää on esiintynyt 10 % tai enemmän.

Yleisestä infektioherkkyydestä on ollut keskustelua, esiintyykö sitä koirillamme ja kuinka paljon. Tässä yhteydessä suljettiin pois yksittäiset virt-

satie-, korva- tai kennelyskät. Tavoiteltiin sellaisia tapauksia joissa koiria on jouduttu usein, vaikkakin eri syistä, hoitamaan antibiooteilla.

6/17 kasvattajalla ei ole ollut ainuttakaan ko. kasvattia. Selvästi yksi kohta tuli esille. Yli 5 pentuetta kasvattaneilla 7/10 kasvattajalla on ollut, mutta määrä on 5 % tai alle. Eli ei tämän mukaan ole iso ongelma.

Ruokatorven laajentumia on esiintynyt, mutta määrät hyvin vähäisiä. 14/17 kasvattajalla ei ole ollut yhtään tapausta. Kolmella, yhdellä kustakin vastausryhmästä, siis on ollut ja vain yhdessä pentueessa kullakin.

Napatyristä selvitettiin niin pienempien kuin isompienkin määriä pentuemäärinä jotka ovat vaatineet leikkauksen. 8/17 kasvattajista ei ole ollut yhtään pentua jolla olisi ollut napatyrä. Kolmella kasvattajalla esiintymismäärä on n. 5 % ja kahdella n. 10 % luokkaa. 10/17 kasvattajista ei ole ollut yhtään leikkaushoitoa vaativaa pentua. Suurin arvo, joka tuli leikkaushoitoa vaatineiden määrässä, oli yli 5 pentuetta kasvattaneiden ryhmässä, yhdellä kasvattajalla 1/20 eli 5 %. Tarkoittaa käytännössä, keskimääräisesti katsottuna, että kolmessa pentueessa on yksi tällainen pentu.

Seuraavaksi kysyttiin allergioiden tai sellaiseksi epäiltyjen esiintymistä ja esille tulleiden tapausten määrien nousua tai laskua. Tähän siis tarvittiin hieman pidempiä aikoja kokemusta tai tietoa asiasta. Muutoksethan eivät tapahdu ihan lyhyessä ajassa. 2/10 kasvattajaa yli 5 pentua kasvattaneista ilmoitti, ettei ole tullut esille yhtään tapausta. Eli kahdeksan kasvattajaa on ollut tämänkin asian kanssa tekemisissä. 6/10 kasvattajista määrät olivat alle 5 % kasvatteista. Miten on kehityksen laita? 8/16 mielestä määrä on pysynyt ennallaan. 6/16 mielestä määrä on hieman lisääntynyt ja 2/16 oli sitä mieltä, että määrä on kasvanut selvästi.

Seuraavaksi kysyttiin koirillamme esiintyvistä takakannuksista määrällisesti ja vaikuttavtko takakannukselliset koirat kasvattajien jalostusvalintoihin. Kaikissa vastausryhmissä on syntynyt takakannuksellisia pentuja. 7/17 kasvattajista ei ole syntynyt yhtään pentuetta, jossa olisi takakannuksellisia pentuja. Esim. 7/10 kasvattajalla, ryhmässä yli 5 pentuetta, on ollut yhdessä tai useammassa pentueessa takakannuksellisia pentuja. 9/17 kasvattajasta ei estettä jalostuskäytölle. 6 kasvattajaa käyttää jos toisella vanhemmalla on ollut takakannukset, niin toisella vanhemmista ei saisi olla. 2 kasvattajaa ei käytä jalostukseen koiraa jolla on ollut takakannus tai -kannukset.

Luonteista kysyttäessä syntyi hieman hajontaa ääripäästä toiseen katsottuna. 9/17 ilmoitti luonteiden hieman huonontuneen ja taas 3/17 ilmoitti luonteiden parantuneen hieman tai selvästi. Koirien käyttäytymisessä, esim. näyttelyissä, kokeissa ja yhteisissä tapaamisissa, on 9/15 mielestä hieman huonosti käyttäytyvien koirien määrä lisääntynyt. 5/10 oli sitä mieltä, että muutosta aiempaan ei ole tapahtunut suuntaan tai toiseen. 1/15 mielestä koiramme käyttäytyvät hieman paremmin verrattuna aiempaan.

Kysyttiin myös urosten haluttomuudesta astua narttua tai on jättänyt nartun tyhjäksi. 7/14 vastaajan mielestä tällaisia on, mutta määrä on vähäinen. 6/14 mielestä tällaisten urosten määrä on lisääntynyt hieman tai selvästi.

Nartun kohdalla (päivät oikeat, mutta ei anna uroksen astua) 14/17 ilmoitti, ettei kasvattajalla ole ollut tällaista narttua. 3/17 kasvattajaa kertoi yhden tällaisen olleen.

Pysyttiin nartussa edelleen. Oletus oli, että päivät ovat olleet ns. oikeat ja astutus on teknisesti onnistunut, mutta narttu ei vain ole tullut kantavaksi. 10/16 ilmoitti tällaista tapahtuneen, mutta ko. narttu on tullut kantavaksi seuraavalla astutuskerrolla. 5/16 ilmoitti heillä olleen sellainen narttu joka ei ole tullut kantavaksi mistään astutuksesta, mutta jokaisella vastanneista oli ollut vain yksi tällainen narttu, ei useampia.

Mitkä ovat suurimmat uhat, **terveyteen** liittyen, kunkin kasvattajan oman kasvatus työn pohjalta katsottuna. Esille tuli kaikissa vastausryhmissä kaksi selvästi muista erottuvaa uhkaa: sydän ja syövät. 1-2 ja 3-5 pentuetta kasvattaneiden ryhmässä erot olivat selvemmät. Yksi uhka eli shuntti nousi 3-5 pentuetta kasvattaneiden ryhmässä suurimmaksi uhkaksi. Yli 5 pentuetta kasvattaneilla vertailulukuarvot eri uhkilla olivat jakaantuneet tasan tasemmin. Mahalaukun kiertymä/laajentuma koettiin kokonaisuudessa vähiten haittaavaksi.

Uhat katsottuna ”yleisemmällä tasolla”. Luonne ja terveys olivat tärkeimmät, mutta jalostusmateriaalin puute Suomessa oli selvästi kolmannella sijalla. Aivan selvästi vähiten kasvattajia huolestuttava pentujen huono kysyntä.

Kaikki 17 kasvattajaa ilmoitti tekevänsä joitain terveystarkastuksia joko virallisina tai epävirallisina. 11/17 ilmoitti tekevänsä kaikki virallisina ja 6 osin sekä että. Virallisilla tutkimuksilla tarkoitettiin tässä yhteydessä niitä jotka näkyvät jalostustietojärjestelmässä. Tässä ei huomioida pennuille tehtävää shuntti-tutkimusta.

2 kasvattajaa ilmoitti kiinnostuksen heränneen ja tulevansa suorittamaan joitain terveystutkimuksia tulevaisuudessa, 12 ilmoitti suorittavansa enemmän ko. tutkimuksia jalostuskoirilleen ja 3 ilmoitti tämänhetkisen määrän olevan sopiva.

Selvästi eniten tutkimukset liittyvät sydämeen, selvä ykkönen. Lonkat, silmät ja kyynärpäät olivat lähellä toisiaan. Selkään liittyvät tutkimukset koettiin muita vähäisempänä kohteena.

DNA-tutkimukset ovat tänä päivänä paljon esillä. 11/17 kasvattajasta ilmoitti jo ottaneensa osaa näytteiden antamiseen. 6 ilmoitti olevansa kiinnostunut asiasta, mutta seuraavansa vielä asian kehittymistä.

Lopussa oli vapaan sanan vuoro. Kannanottoja tuli laidasta laitaan. Joku kysymys koettiin täysin turhaksi. Osaan oli vaikea vastata, koska koira on kokonaisuus. Luonneosiota oli vaikea täyttää, koska vaihtoehdot olivat mustavalkoisia. Osa kiitti, että kysely suoritettiin. Halutaan osallistua kasvattajapäiville. Kysyttiin miksi sitä ja sitä ei kysytty? Jotkin aiheet jätettiin tästä kyselystä pois sen vuoksi, että jos kasvattajat täyttävät pentue- ja astutusvastauskaavakkeen ko. tiedot saataisiin sitä kautta. Moni toivoi kasvattajien välistä avointa keskustelua eri asioista. Sehän on kiinni, niin mistä? Aivan – kasvattajista itsestään. Haluttiin saada tietoa muiden maiden vastaavista kyselyistä. Tässä mainittuna pari linkkiä.

Irish Wolfhound Foundation, USA. Focus-lehti, kts. sivu 3

http://www.iwfoundation.org/focus_pdf/focus_2005_02.pdf

Laajempi tutkimus irlanninsusikoirista Sveitsistä vuonna 2007

http://www.ths.vetsuisse.unibe.ch/lenya/housing/live/publications/Diss_Urfer_2007.pdf